

באר התורה / הג"ר יעקב אשר פלדמן, מה"ס כתוב משה' ושה"ס, ירושלים

פרשת צו

"וְכֹל דָם לֹא תִאכְלُ"

"וְכֹל דָם לֹא תִאכְלُ" בכל מושבתיכם לעז' ולבהמה" ע"כ (צ) ז' דמליח כרותה הוי דם שבישלן, لكن הקשה בדרכי משה שפירכו.¹

מנחות (כא א) אלא טעמא דמעיטה קרא לדם נפי' מכל ופרט וכלל, וצ"ב מה שהוצרך הב"י להטעם דמכיון דמליח הוי כרותה הוי הא לאו ה כי הוה אמינה דם ליבעי מלח, כיון דמליחה נפיק ליה כדם שבשלו, ולא סגי ליה בטעם שהרי הוא מבושל לפניו.

מתורת דם, דאמר זעירי א"ר חנינא דם שבישלן איינו עובר -ג-

עליו, ורב יהודיה אמר זעירי דם שמחלחו איינו עובר עליו וכו', והנראה בזה והוא עפ"י מש"ג בנקודות הכסף (ס"י פז על הש"ז מהו דתימא, מישדא בה משחו למוצה בעלה, קמ"ל. ע"כ. ס"ק טו) דא"פ לשוי רשי"י והרמב"ם דם שבשלו או מלחו הוי ובפי' רשי' (שם) בד"ה דם שבשלו, בין דחולין בין דקדשים בדים בעין שיצא ואח"כ בשלו או ואכלו איינו עובר עליו דהא לא חייבה תורה אלא על הדם הרואין, היינו דוקא בדים בעין שיצא ואח"כ בשלו או מדרבנן.

לכפרה ודם קדשים משבישלו לא חז' למילתיה ונפק מתורת ולהמתבאר מתיישב שפיר מה שהוצרך הב"י לפרש בהיתר דם ומיליח הרי הוא כרותה, עכ"ל.

ומבוואר דם שבשלו או שמחלחו מכיוון שאינו ראוי לכפרה ע"ג מדרבנן, והוא משום דאי מטעם דהרי הוא מבושל שהקשה בדרכיו משה, והוא משום דמיון דמליח כרותה הוי דם מדרבנן, ואב אלם יצא ע"י בישול או מליח ממש וכמו המזבח אין עוברים עליו.

-א- בש"ע יי"ד (ס"י פז סע"ז) או שבישל דם בחלב, פטור, ואין לוקין באכילתתו מושום בשולחן וכו' דהוי על האכילה.

ובש"ז (שם ס"ק טו) ואין לוקין על האכילתתו מושום בשולחן. מדרבנן גס לשוי הב"י, משום דהדם יצא ע"י המיליח וכמו כל זה כתוב הרמב"ם, ומשמעו דעתו דמשום בשולחן הוא שנותבאהר, ושפיר הוצרך להטעם דמיון דמליח כרותה הוי דם דאיו לוקין על האכילה, הא משום דם שבשלו אף על שבשלו.

-ד- פי שבשלו, דס"ל דם שבשלו עובר עליו, וכו' עכ"ל.

ומבוואר דעת המחבר והוא דעת הרמב"ם דם שבישלן לוקין והנה בש"ו"ת חי' הרי"ם (יי"ד סוף סי' ז) מבואר דא"פ למאן דס"ל להתריר בדים שבשלו מליחו היי מדרבנן היי האכילה שפיר על האכילתתו אף שאינו ראוי לכפרה.

אמנם בנקודות הכסף (שם) כתוב: ורמב"ם מיררי שבישל דם יוצאת מן הטמא, דא"פ דאיו לוקין עליו מ"מ איסורו מן התורה, בעין שיצא ע"י מליחה ובישול, ואפשר דכל הפסיקים מודים תומו, והא עדין היי איסורו מן התורה.

ברחובות'ם בזה. וכי' ולפי זה הא דקימיא להפסיקים דם שיצא ע"י מליחה או ע"י איסור מדרבנן ממיון נמי בכחאי גונא וכו' בישול בדים שנותבאל אחר שפירש, אתני שפיר משום דהאי עכ"ל.

ומבוואר בדבריו דיש חילוק בין דם שפירש ע"י בישול או ע"י מליחת שלא חל עליו שם איסור דם מעולם [דDEM שלא פירש משום דמליח הוי כרותה, ולא סגי ליה במאה שהוא עטה מבושל, מותר] משא"כ דם שפירש ואח"כ בישול מכיוון שחיל עליו כבר יעוש' בארכוה ובנפש חיה (יי"ד סי' ח). איסור דם אף שבשלו עדיין הוא באיסורו.

-ה- איסור דם אף שבשלו עדיין הוא באיסורו.

בשולחן ערוץ (שם סי' י) עובד כוכבים משמש בבית ישראל וננת והנה בטור (יי"ד סי' סט טע"י) וכותב בס"י המצות ואסנכי ממש הבשר בקדירה, ואין ידוע אם הדיחו, אם יודע העובד גוללים בבית ישראל ונתן הבשר בקדירה ואין ידוע אם הדיחו אם לאו מנהג ישראל סומכין על דבריו, אם היה שם ישראל יוצא ונכנס נאמנו במשיח לפיו תומו וכו', עכ"ל.

ובבית יוסף (שם ס"ק מ) עובד כוכבים ממש כו'. ניל"ד דליך לא הביא שם ישראל לא גדול ולא קטן מותיר שהגוי מסיח לפפי תומו, המחבר דין דמסיח לפפי תומו שהוזכר בטור ופוסקים דאייל ואמאי והא אמרין בפרק הגול (ביקקיד בע"ש) דאיו גוי נאמנו לטעמה כתוב בב"י דלטמי"ג וריב"א לא מהני מסיח לפפי תומו אלא לעדות אשה בלבד, וכו'. ויל"ו וכו', א"ג משום דברך דכי' דהא קי"ל דאיו עובד כוכבים אמרין דאיו גוי נאמנו אלא לעדות אשה היינו דוקא באיסור נאמן במסיח לפי תומו וכמ"ש דוקא באיסור דאוריתא, משא"כ הכא דם שבשלו וכן דם דאוריתא אבל באיסור דרבנן נאמנו במסיח לפי תומו אלא לעדות אשה בלבד, ותרץ דהינו בעל תרומות החדש בס"י ע"ט והאי נמי איסור דרבנן דכיו' שמלחו) איינו אלא מדרבנן, ולקמן בס"ס קל"ז גבי אם עובד דמליח כרותה הוי דם שבשלו ואיינו עובר עליו (מנחות כא), כוכבים נאמן בمسئלי"ת בהקשר כלים האסורים שהוא מדרבנן הביא מחלוקת הפסיקים בזה, ופסק בבי"י ובש"ע שם דאיו עכ"ל.

ומבוואר בבי"י דעתם הסמ"ק דנאמן הנכרי במשיח לפי תומו נאמנו, לכך השם כתאן דין דمسلسل'ת כנ"ל, עכ"ל. שהדיח הבשר, הוא משום דמיון דמליח כרותה הוי דם שבשלו -ו-

פרי מגדים (שפתי דעת ס"ק נ) והן אמת לא ידועה מה שנטלבע בדרבי משה (שם ס"ק יט) ונראה דלא צריכין לטעמה דמליח הש"ז (באותה מב) במאה שהשמית המחבר מסיח לפפי תומו, דאייל והוא עובר עליו והוא רק איסור דרבנן.

הוא כרותה ואפילו הכי איינו אסור אלא מדרבנן דהרי הוא לשיטתייה לקמן דם שבשלו ד"ת, עכ"ל. מבושל לפניו, ומהאי טעמא אם מלהga תרגולת ולא ידיעין אי והיינו לקמן סי' פז (סע"י) העתקיק לשון הרמב"ם המבשיל דם בכל ראיון או שני נמי נאמנת דאי עבדה בכל ראיון איינו עולא אכילתתו משום בשולחן.

ולהמתבאר בנקודות הכסף לחדר בשי' רשי"י והרמב"ם אלא איסור דרבנן וכליך נאמנת כנ"ל, עכ"ל. פ"י דמיון דמליח כרותה איינו מדרבנן מ"מ הרי הוא מבושל דבאוון שיצא ע"י בישול או מליחת אין איסורו מן התורה, ATI לפניו מה שנטלbuff הש"ז על מה שהשמית המחבר דין מסיח

והנה לכארה צ"ב מא"י הוקשה להדרכי משה דהרי הוא לפי תומו, משום דבכח"ג שיצא ע"י מליחת או בישול לכלי מבושל לפניו, מ"מ הא טעמה דמלוחה הוא קודם הבישול, עלמא הוי איסורו מדרבנן.

להערות והארות ולקבالت הגליון
[באר התורה':](mailto:a0527677650@gmail.com)

¹ ועי' עוד ביש"ש (חולין פרק כ"ה סי' צ) הובא בט"ז (ס"ק כד) מה שנטקקה בדברי היב"י, ומה שהקשה בזיה במנחת יעקב (כלל אותן יג) ובמש"כ בח"י רעק"א על הט"ז שם א"ש.